

СЕКЦІЯ 8 ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Васильєва Олена Андріївна

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

В сучасному житті все більших обертів набирають альтернативні методи вирішення спорів. Україна, як і більшість європейських країн, не тільки законодавчо закріпила, а створила механізми для реалізації права на звернення до арбітражу чи третейського суду. При цьому, до альтернативних методів вирішення спорів, відносяться і інші, в тому числі і медіація. Медіація, яка практикується багатьма розвинутими країнами довела свою спроможність бути ефективним засобом захисту своїх прав. З 2010 року в Верховній Раді було зареєстровано понад 10 законопроектів, проте жоден з них так і не став кінцевим. Лише 15 липня 2020 року Верховна Рада прийняла в першому читанні проект Закону України «Про медіацію» № 3504.

Саме проект Закону України «Про медіацію» містить визначення поняття медіації, яке до цього визначалося лише в міжнародних актах. Так, медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів. Крім цього, майбутньо законодавчо регламентована процедура медіації базується на таких принципах:

- добровільності – участь у медіації є добровільним волевиявленням учасників медіації,
- конфіденційності – медіатор та інші учасники медіації, а також суб'єкт, що забезпечує проведення медіації, не мають права розголошувати конфіденційну інформацію, якщо інше не встановлено

законом або якщо всі сторони медіації не домовилися у письмовій формі про інше

- нейтральності – під час проведення медіації медіатор повинен бути нейтральним у ставленні до сторін медіації,
- незалежності та неупередженості медіатора- під час проведення медіації медіатор повинен бути незалежним від сторін медіації та суб'єктів публічного адміністрування,
- самовизначення та рівності прав сторін медіації- сторони медіації самостійно обирають медіатора (медіаторів) та/або суб'єкта, що забезпечує проведення медіації та самостійно визначають перелік питань, які обговорюватимуться [1].

Роль медіації в господарському процесі особливо важлива з урахуванням надмірного навантаження та при цьому занадто малого відсотку виконаних рішень господарських судів. Серед громадськості, та й в політичному полі все частіше порушується питання про взагалі ліквідацію господарських суддів і передачу їх повноважень загальним судам, виходячи з низької оперативності вирішування справ та гранично низького відсотка виконаних рішень. Виділимо основні переваги впровадження інституту медіації в господарський процес.

По-перше, значна економія часу та коштів – медіації дає змогу знайти таке вирішення спірного питання, що влаштує всі сторони конфлікту, не витрачаючи при цьому час на підготовку до розгляду й розгляд справи в суді та додаткові кошти на обслуговування численних судових процедур [2].

По-друге, медіація дає можливість приватним суб'єктам зберегти, або відновити ділові відносини між собою.

По-третє, медіації виконує також превентивну роль, оскільки запобігає виникненню подібних конфліктів у майбутньому та підвищує вірогідність того, що прийняте сторонами спільне рішення буде виконано заінтересованими особами.

Крім цього, оскільки медіація будується на принципі добровільності, то за ініціативи сторін, або одної із сторін, така процедура може бути зупинена.

Таким чином, можна стверджувати, що основним завданням медіації в господарському процесі є швидке вирішення господарських спорів, з тим щоб досягнути консенсусу та прийняти рішення, яке б задовольнило обидві сторони спору.

Говорячи про структуру процедури медіації, то вона поділяється на певні стадії. Традиційно в науці виділяють стадії:

1) попередню (вступну), яка складається з підготовчого етапу (медіатор оцінює готовність сторін до медіації, пояснює її правила, свою роль у цьому процесі) та етапу індивідуальних зустрічей (медіатор вивчає позиції учасників конфлікту й забезпечує їх взаємне спілкування)

2) відкриваючу (відбувається поступове налагодження переговорів між сторонами, пояснення сторін, виклад кожною з них своєї позиції у спорі, визначаються інтереси сторін конфлікту);

4) середню (з'ясовуються невиявлені інтереси сторін, відбувається обговорення й пошук взаємоприйнятних способів вирішення спору);

5) заключну Як підсумковий етап, проєкт Закону передбачає, що результатом медіації є угода, що фіксує результат домовленості сторін медіації у погодженій між ними усній чи письмовій формі з урахуванням вимог закону[3].

Таким чином, для українського законодавства впровадження нормативного регулювання інституту медіації є важливим кроком до наближення нашого законодавства до законодавства всіх розвинених європейських країн.

На теперішній час, 23 листопада проєкт Закон України «Про медіацію» направлений на підпис Президента України. Введення такої процедури як медіація дозволить учасникам справи зекономити свої кошти, з одного боку, а з іншого- нарешті будуть розвантажені господарські суди. Економія часу, коштів, можливість досягнути рішення, яке б задовольнило обидві сторони, гнучкість процесу, конфіденційність- це все робить медіацію привабливим інструментом для вирішення багатьох спорів, в тому числі і господарських.

Список використаних джерел

1. Про медіацію: проєкт Закону України від 19. 05. 2020 р. № 3504. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877.
2. Розман Ю.В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення приватно-правових спорів. *Актуальні проблеми політики*: зб. наук. пр. / ред. кол.: С.В. Ківалов (голов. ред.), Л.І. Кормич (заст. голов. ред.), Ю.П. Аленін [та ін.]; МОН України, НУ ОЮА. Одеса, 2013. Вип. 49. С. 245–256.
3. Резнікова В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. № 90. С. 10–15.

Науковий керівник: асистент Топал А. С.

Гордієнко Валерія Віталіївна

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

Медіація є альтернативним способом вирішення господарського спору і полягає у його добровільному позасудовому врегулюванні шляхом переговорів між сторонами за допомогою медіатора. 16 листопада 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про медіацію», який визначає правові засади та порядок проведення медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою [1]. Правовим орієнтиром для прийняття цього Закону стала Директива Європейського парламенту та Ради Європи «Про деякі аспекти медіації в цивільних та господарських правовідносинах» № 2008/52/ від 21 травня 2008 року [2].

На нашу думку, цей Закон матиме безпосередній позитивний вплив на сферу господарських правовідносин, адже це покращить реалізацію ст. 19 ГПК України відповідно до якої сторони вживають заходів для досудового врегулювання спору за домовленістю між собою або у випадках, коли такі заходи є обов'язковими згідно із законом [3]. Відтак медіація в господарському процесі є новим, прогресивним